

Oklarheter

– men utbildningsministern

En orsak till att Psykologförbundet utreder egen-terapi inom ramen för psykologutbildningen är juridiska oklarheter. Men Christian Sjöstrand, chefsjurist på UKÄ ser inga juridiska hinder att momentet journalförs och sker under sekretess. Och ansvarig minister Helene Hellmark Knutsson "utgår från att myndigheten arbetar efter regelverket".

TEXT: PETER ÖRN OCH KAJSA HEINEMANN

Eventuella juridiska oklarheter runt momentet egen-terapi togs upp i debattartikeln "Egen-terapi måste granskas" (*mynewsdesk.com*, 7/8 2015) samt i artikeln "Egen-terapi – en rättighet, ett krav eller ett lagbrott?" (*Psykologtidningen* nr 7, 2015) i vilka studierektorer vid två lärosäten efterfrågade tydliga riktlinjer vad som gäller för momentet egen-terapi och ville att Universitetskanslerämbetet, UKÄ, ska granska momentet, då de var bekymrade över att bryta mot Högskolelagen samt Hälso- och sjukvårdslagen. I

samma artikel i *Psykologtidningen* svarade Karin Järplid Linde, chef för utvärderingsenheten på UKÄ, att det inte finns några planer på att granska momentet; hon hänvisar juridiska frågor till UKÄ:s chefsjurist Christian Sjöstrand.

Men att egen-terapi inom ramen för psykologutbildningen kan betecknas som hälso- och sjukvård, som journalförs och sker under sekretess och därför inte kan granskas så som andra utbildningsmoment, innebär i sig inget juridiskt problem, säger chefsjurist Christian Sjöstrand:

– Jag ser inga hinder rent juridiskt mot att utbildningsmoment, främst då det gäller praktik och vid verksamhetsförlagd utbildning, innehåller krav på journalföring och sker under sekretess.

2008 ledde en anmälan från Lunds Samhällsvetarkår 2008 angående kostnader

FOTO: MELKER DAHLSTRAND

Christian Sjöstrand

runt egenerapi

och UKÄ ser inga hinder

för egenerapi på psykologprogrammet till ett beslut av Högskoleverket att Lunds universitet inte bröt mot högskoleförordningen när studenterna var tvungna att själv betala för en del av egenerapin.

– I det fallet fanns ett kostnadsfritt alternativ i form av gruppterapi. Vi kan inte svara generellt på frågan om kostnader för egenerapi på psykologprogrammen strider mot Högskolelagen, varje anmälan måste prövas enskilt, säger Christian Sjöstrand.

Högskoleverkets slutsats

2008 kom trots att endast två av 400 studenter genomfört utbildningsterapi i form av gruppterapi, enligt Samhällsvetarkårens granskning. Och vid en förfrågan om tillgängliga terapeuter, samt om kostnader för gruppterapi, kunde endast två terapeuter lämna kostnadsförslag.

Båda förslagen överstegen ersättning som de enskilda studenterna fick från institutionen och skulle därför ändå inneburet en kostnad för varje individ. Samhällsvetarkåren ansåg därför att gruppterapi var ett skuggalternativ för att kringgå bestämmelsen i högskoleförordningen.

– Lunds universitet kunde med stöd av tidigare uttalan-

den från riksdagen, som behandlat frågan om kostnader för egenerapi, hävda att det inte är otillåtet att studenterna får betala en del av kostnaden för egenerapi.

– Enligt Högskoleverket förelåg det den gången inget brott mot högskoleförordningens regel om avgiftsfrihet, säger Christian Sjöstrand.

Utbildning ska enligt Högskolelagen vara kostnadsfri, ändå finns lärosäten där egenerapi är ett utbildningskrav för psykologexamen och där studerande förväntas bekosta själv eller delvis egenerapin – som dessutom lyder under Hälso- och sjukvårdslagen. Men inom regeringskansliet finns inga planer på att arbeta för att se över utbildningen, säger Helene Hellmark Knutsson, minister för högre utbildning och forskning.

Som ansvarig minister för högre utbildning och forskning, bör du inte arbeta för att UKÄ utreder momentet?

– Det är inte regeringen som gör själva provningen. Skulle provningar av Överklagandenämnden för högskolan eller UKÄ visa att det finns brister i lag eller förordning är det regering och riksdag som beslutar om förändringar. Något sådant arbete pågår inte för när-

varande i regeringskansliet vad gäller kostnader för egenerapi på psykologutbildning.

– Vi har inga ärenden i frågan och det är då inte en fråga som för tillfället bereds inom regeringskansliet, säger Helene Hellmark Knutsson.

Helene Hellmark Knutsson

Om det finns indikationer på att lärosäten bryter mot lagen, finns då inte skäl att låta utreda vad som gäller?

– Om universitet och högskolor förhåller sig till gällande regelverk eller inte är något som regeringen inte tolkar utan måste prövas av Överklagandenämnden för högskolan eller av UKÄ som är tillsynsmyndighet. Vi utgår från att myndigheter arbetar efter regelverket fram till dess att annan information från berörda instanser framkommer.

Vilket ansvar har du för att tillsynsmyndigheterna "arbetar efter regelverket"?

och granskar lärosätena? Och vilka rättigheter har de psykologstuderande?

– Om en student blir felaktigt underkänd på ett moment och därmed inte kan gå vidare till nästa nivå i utbildningen kan studenten anmäla det till Överklagandenämnden för högskolan som i sin tur prövar ärendet. Skulle det vara så att en student inte kan få ut sin examen på grund av att studenten inte kan genomföra utbildningen med anledning av kostnader under utbildningens gång, kan studenten anmäla det till UKÄ som är tillsynsmyndighet och prövar ärendet, säger Helene Hellmark Knutsson.

Psykologförbundets utredning av momentet egenerapi, som utreds av förbundsordförande Anders Wahlberg, förbundsjurist Nils Erik Solberg, professionsansvarige Martin Björklind samt ordförande i Studeranderådet, ska presenteras för förbundsstyrelsen 7-8 december. ●

■ **Högskoleverkets beslut 2008, med Lunds Samhällsvetarkårens anmälan och inlagor samt universitetets yttrande, har registreringsnummer 31-5011-07.**

LÄS ÄVEN
debattinlägg om
egerterapi
på sid 32-33